

Sammen kan vi

Skrevet af: **Bent Gravesen** | Offentliggjort: 21. maj 2019

Mette Frederiksen og Lars Løkke Rasmussen har kun én ting til fælles i denne valgkamp. Og det er ikke hverken 69 mia. til velfærd eller åbning for nye kvoteflygtninge. Hvad de har til fælles, kan du læse sidst i denne mandagskommentar, der handler langt mere om Mette Frederiksens kampagnesucces end om Lars Løkke Rasmussens SV-tanker.

Der er gang i de store ord, når de ledende socialdemokrater fører valgkampagne 'Sammen kan vi.....'. Ordene er store og mange. Men budskabet er klart. Rigtig meget kan gennemføres med en socialdemokratisk regering. 'Tænk hvad vi kan gøre, hvis vi får en ny regering', som der står på de socialdemokratiske valgplakater.

Socialdemokraternes egen begejstring for 'sammen kan vi'-kampagnen har været meget tydelig. Partiledelsen har virkelig ramt en nerve i det socialdemokratiske bagland. Ifølge mange socialdemokrater er det intet mindre end 'den bedste politiske kampagne siden 1960', som den tidligere partisekretær Jens Christiansen udtrykte det på Facebook.

Set udefra forstår man godt den socialdemokratiske begejstring. Kampagnen er vitterlig et yderst velformuleret argument for det, der er selve kernen i Mette Frederiksens projekt: En socialdemokratisk mindretalsregering, der vil føre en masse socialdemokratisk politik sammen med skiftende flertal.

Samtidig rummer kampagnen et ligeså klart underliggende budskab til parti- og vælgerbaglandet. Mette Frederiksen vil noget helt andet, end Helle Thorning Schmidt ville i 2011 og 2015. Nu skal Socialdemokratiet alene til magten. Diverse Vestager-typer skal ikke have lov til at komme på tværs og spænde ben for socialdemokratisk politik. Der skal føres socialdemokratisk politik over hele linjen, som Mette Frederiksen allerede lovede partibaglandet på partikongressen i september sidste år. For Mette Frederiksen er en ren socialdemokratisk regering det rette redskab til at føre politik på de forskellige politikområder med forskellige parlamentariske grundlag.

Det er denne politiske formel, der så genialt er formuleret som et 'sammen kan vi både passe bedre på de ældre, give flere børn en bedre barndom, stoppe den stigende ulighed, droppe besparelserne på uddannelse, sikre ro om Danmarks udlændingepolitik og bekæmpe klimakrisen, osv. Sammen om socialdemokratisk politik. Ikke det hele med nogen, men en masse sammen med mange forskellige.

Udadtil er det en kampagne, der på én gang skal give Socialdemokratiet maksimal politisk ejerskab til det politiske indhold og samtidig stimulere centrum-venstre-siden i Folketinget til at give mere medløb end modspil. Noget af det politisk geniale i den socialdemokratiske kampagne er netop, at Socialdemokratiet med kampagnen appellerer til vælgerne med populære forslag på en måde, der samtidig presser venstrefløjen til at melde positivt ud på de selvsamme krav uden at finde for mange hår i suppen. Dermed opnår Socialdemokratiet at få bekræftet kampagnens kernebudskab: Ja sammen kan vi godt gennemføre populær socialdemokratisk politik.

Indtil videre er det lykkedes ganske godt for Socialdemokratiet. Både Enhedslisten og SF har valgt at give den socialdemokratiske 'sammen kan vi...'-kampagne mere medvind end modvind. Ja, lad os sammen stoppe den stigende ulighed, har det f.eks. lydt fra Enhedslisten. Tilsvarende har SF f.eks. forsøgt at tage Socialdemokratiets 'Sammen kan vi give flere børn en bedre barndom' til indtægt for opbakning til forældreorganisationernes 'Hvor er der en voksen' demonstrationer.

Lars Løkke Rasmussen og Venstre er tydeligt irriteret over den socialdemokratiske kampagnes succes. Ikke mindst den del, der handler om at få venstrefløjen på plads i den socialdemokratiske regeringsfold. I Venstres valgkampagne indgår det som en helt central brik at overbevise vælgerne om, at Morten Østergaard og Pernille Skipper vil komme til at diktere Mette Frederiksen en dyr og slap udlændingepolitik, hvorefter Socialdemokratiet vil gribe til nye skattestigninger for at kunne finansiere den velfærd, som Venstre-plakaterne bryster sig af at kunne levere under et skattestop.

Jo mere det lykkes for Mette Frederiksen at overbevise vælgerne om, at hun både kan og vil gennemføre en stram udlændingepolitik sammen med Venstre og Dansk Folkeparti samtidig med at gennemføre en bedre velfærd, klimalov og stop for øget ulighed sammen med sit eget parlamentariske bagland, jo sværere bliver det for Venstre at tegne et skræmmebillede af Mette Frederiksen i Enhedslistens og de radikales vold.

Dermed går det også ud over en anden del af Venstres kampagne. Den, der handler om at understøtte Lars Løkke Rasmussen som 'et erfarent og robust lederskab', der er 'bedst til at lede Danmark' i stedet for kaos i rød blok med Mette Frederiksen. Hvis Mette Frederiksen får held til at fortælle danskerne, at hun kan en masse sammen med andre, stråler det ikke ligefrem af politisk utryghed og kaos, der kalder på Lars Løkke Rasmussens 'sikre hånd'.

Her små 14 dage inde i den egentlige valgkamp må den socialdemokratiske kampagne – også set udefra – vurderes som en foreløbig succes. Men kan succesen så holde til 5. juni? Og risikerer Socialdemokratiet ikke at skuffe vælgerne efter 5. juni, fordi en socialdemokratisk regering alligevel ikke kan nær så meget sammen med andre, som valgplakaterne påstår?

Det kan være svært at vurdere i skrivende stund. Men indtil videre er der ikke de store sprækker i selve den socialdemokratiske valgkampagne. Derimod kan man godt få øje på den udfordring, der venter både Socialdemokratiet og venstrefløjen efter den 5. juni, hvis selve valgkampagnen holder hjem. Her er den afgørende udfordring, at det socialdemokratiske projekt netop ikke er 'det samarbejdende folkestyre i lige linje fra Staunings Kanslergade forlig i 1933', som ledende socialdemokrater ellers har hyldet 'sammen kan vi'-kampagnen for at være. Det socialdemokratiske projekt er nemlig noget nyt og uprøvet i en historisk ny kontekst.

På det umiddelbare plan er det socialdemokratiske projekt et brud med mange års tradition for at tage de radikale med ved regeringsdannelsen. Det er første gang i 37 år, at man lægger op til en ren S-regering. Men det er kun på det umiddelbare plan. Bag dette er der mere grundlæggende tale om et begyndende politisk opbrud fra det, der vistnok med den radikale folketingsmand Bertel Dalggaard som ophavsmand er blevet kaldt 'det samarbejdende folkestyre'. Historisk har det samarbejdende folkestyre været en samlebetegnelse for, at de fire 'gamle' partier, dvs. Socialdemokratiet, Det radikale Venstre, Venstre og Det konservative Folkeparti, har samarbejdet om det meste og ikke mindst om det vigtigste: økonomisk politik, arbejdsmarkedspolitik, udenrigspolitik, EU-politik, sundhed, folkeskole etc.

Det samarbejdende folkestyre havde den grundlæggende politiske forudsætning, at alle de fire 'gamle' partier anerkendte og satsede på at føre politik inden for rammerne af et institutionaliseret politisk-økonomisk kompromis mellem samfundets to hovedklasser, kapital og arbejderklasse. Det samarbejdende folkestyres kerne har været et særligt og skiftende miks af samarbejde og kamp om den konkrete udformning af og balancen inden for et sådant økonomisk-politisk klassekompromis.

Det er bl.a. kommet til udtryk ved, at de fire 'gamle' og oprindeligt klassebaserede partier har været grundlæggende enige om, at det var de regerende partiers opgave og 'pligt' at lægge sin politik

tilrette med henblik på, at de øvrige 'gamle partier' skulle kun få en vis indflydelse på de politiske aftaler og forlig. Til gengæld skulle oppositionspartierne blandt de gamle partier udvise en mere eller mindre vidtrækkende forståelse for at betale en pris for en sådan indflydelse på en given regerings politik.

Derfor har det været en uskreven regel i det samarbejdende folkestyre, at når først der var dannet en regering på et parlamentarisk grundlag, så skulle hverken det parlamentariske grundlag eller for den sags skyld oppositionen bruge den første den bedste lejlighed til at spekulere i mulighederne for at true regeringens fortsatte eksistens med mistillidsvotum, røde streger, osv. på egne mærkesager eller lignende. Det samarbejdende folkestyre var således et tilvalgt samarbejde baseret på udstrakt blokpolitik, hvad angår selve spørgsmålet om, hvem der skulle have - og inden for ret vide grænser beholde - regeringsmagten indtil næste folketingsvalg.

Det er præcis dette politisk tilvalgte samarbejdende folkestyre, som adskillige 'nye' partier gennem årene har udfordret og direkte fravalgt på afgørende strækninger. Indtil videre med Liberal Alliance som det foreløbigt mest åbenlyse eksempel. Liberal Alliance har i den forløbne periode haft som bevidst strategi at forbyrde sig mod stort set samtlige det samarbejdende folkestyres uskrevne love. Som bekendt ikke med større succes med ret meget andet end at gøre livet surt for Lars Løkke Rasmussens regeringer.

Både Alternativet og Enhedslisten har op til dette valg truet med at gøre noget tilsvarende - med helt andre politiske formål og i lidt anderledes varianter. Derfor har det været og er stadig en udfordring for Mette Frederiksen. Modsat Lars Løkke Rasmussens tilbud til Liberal Alliance om ministerposter mod at indordne sig under det samarbejdende folkestyres uskrevne regler, har Mette Frederiksens svar været noget nær det modsatte i form af en ren socialdemokratisk regering, der skal føre socialdemokratisk politik med skiftende parlamentariske flertal med 'nye' og 'gamle' partier på de forskellige politikområder.

Det kommer ikke til at foregå på det samarbejdende folkestyres traditionelle præmis om at strække sig langt for at skabe et samarbejde mellem de samme og de samme fire 'gamle' partier på alle de væsentligste politikområder. Det vil blive 'enkeltpolitikernes samarbejdende folkestyre', og her kender vi endnu ikke rigtigt, hvordan partierne vil spille dét spil.

Derfor skylder Socialdemokratiet vælgerne nogle svar på, hvordan partiet vil gennemføre det ene og det andet sammen med forskellige andre. Tilsvarende skylder de to venstrefløjspartier vælgerne klare svar på, hvordan de sammen med Socialdemokratiet vil gennemføre en masse.

Vil en socialdemokratisk regering lægge op til at gennemføre andet og mere end den socialdemokratiske politik? Vil en socialdemokratisk regering være indstillet på også at gennemføre nogle af de politiske forslag, der kommer fra de partier, der er tiltænkt rollen som dem, der stemmer den socialdemokratiske politik igennem? Og vil det i givet fald være andet og mere end de sædvanligvis beskedne 'fodaftryk' til aftalepartierne?

Vil Dansk Folkeparti som parlamentarisk grundlag for udlændingepolitikken f.eks. kunne forvente at kunne få gennemført nye væsentlige DF-forslag på udlændingekområdet? Det kunne f.eks. være permanent grænsekontrol eller en række yderligere tiltag inden for partiets antiintegrationsparadigme. Vil det kunne være den politiske betaling for at støtte andre socialdemokratiske forslag til udlændinge- og integrationspolitik?

Eller tag et andet eksempel. Vil Venstre og Dansk Folkeparti kunne få den socialdemokratiske ydelseskommision til munde ud i, at man knæsætter eller måske tilmed udvider de borgerlige

partiers nedsættelse af selvforsørgelses- og hjemsendelsesydelser med op til 2.000 kr. til langt under fattigdomsgrænsen? Eller vil SF og Enhedslisten, der er tiltænkt rollen som dem, der skal sætte en stopper for den tiltagende ulighed modsat få fjernet kontanthjælpsloftet i efterårets finanslov, som SF har krævet?

Disse spørgsmål melder sig ikke bare på udlændinge- og integrationsområdet, men på de fleste politikområder. Vil Socialdemokratiet f.eks. være imødekommende over for Enhedslisten og SF, når det gælder om ikke bare at sikre penge nok til flere ældre, syge og børn i daginstitutionerne, men også om at rette op på mange års underfinansiering af sygehuse og ældrepleje, penge til sikre bedre (minimums)normeringer i daginstitutionerne osv.?

Naturligt nok har Socialdemokratiet ikke lyst til at svare konkret på den slags spørgsmål inden valget. Men jo flere vælgere, der spørger om det i valgkampen, jo større pres lægges der på Socialdemokratiet. Jo flere vælgere, der giver deres stemme til de partier, der vil gennemføre andet og mere end småjusteringer af den socialdemokratiske politik sammen med en socialdemokratisk regering, jo større bliver chancerne for, at vi sammen kan få gennemført mest muligt.

Faldgruben i en sådan politik er, at Socialdemokratiet, Enhedslisten og SF holder sig tilbage fra at søge et klart mandat hos vælgerne til, hvor langt man ønsker at gå og ikke gå inden for denne politiske ramme. Hvis vælgerne f.eks. ikke ved, hvor langt Socialdemokratiet vil gå i retning af at lade Venstre og Dansk Folkeparti spille førsteviolin i udlændingepolitikken, risikerer Mette Frederiksen at støde potentielle vælgere fra sig. Det samme med Enhedslisten og SF. Hvis Enhedslisten f.eks. ikke giver vælgerne en klar fornemmelse af, hvor hovedpresset på Socialdemokratiet vil blive sat ind, og hvornår det røde stopsignal vil blive tændt, risikerer partiet at skabe usikkerhed hos nogle vælgere. En usikkerhed, der let vil blive vekslet til skuffelse den dag, Enhedslisten giver Mette Frederiksen fingeren på noget, vælgerne ikke bakker op om. Her er det ikke nok at lade pistolen og erklære sig villig til at skyde, når partiets hovedbestyrelse finder det passende.

Der er i den grad brug for, at vi allerede her i valgkampen får svar på, om Socialdemokratiet kan og vil føre andet end socialdemokratisk +/- sammen med andre? Hvor og hvornår vil Socialdemokratiet sætte Venstre og Dansk Folkeparti stolen for døren, når de sammen skal føre udlændinge- og integrationspolitik? Hvor vil Enhedslisten og SF insistere på at føre andet og mere end socialdemokratisk politik med Mette Frederiksens regering?

Og så tilbage til Lars Løkke Rasmussens valgkanin om en SV-regering. Hvad har den socialdemokratiske kampagne at gøre med Socialdemokratiets valgkamp og opbrud fra det traditionelle danske samarbejdende folkestyre? De har det til fælles, at de begge er en reaktion på den ovenfor beskrevne svækkelse af det traditionelle samarbejdende folkestyre. Men så holder ligheden også op. Mette Frederiksen søger nye veje til at føre (socialdemokratisk) politik med forskellige 'nye' og 'gamle' partier ved hjælp af en smal socialdemokratisk regering. Lars Løkke Rasmussen foreslår noget nær det modsatte, nemlig at de fire 'gamle' partier på tværs af højre-venstre-skalaen skal rykke tættere sammen i bussen og bygge en fælles front mod alle 'yderpartierne'. Uanset om det er 'kommunisterne' i Enhedslisten eller den yderste etno-nationalisme i Stram Kurs.

Lars Løkke Rasmussen har reelt opgivet at kunne regere på grundlag af politiske indrømmelser til de mildest talt forskellige partier, der måtte afstå fra at vælte ham efter et valg. Om han går rundt med et indre håb om, at det vil kunne lykkes at få de radikale ombord i et 'projekt SV uden S', skal jeg lade være usagt.

Med sit SV-projekt om at sætte bl.a. Enhedslisten, SF og Alternativet helt uden for politisk

indflydelse har Lars Løkke Rasmussen på forbilledlig vis været en øjenåbner for, hvor stor forskel der vil være på en S- og en V-ledet regering, ikke mindst hvad angår venstrefløjens muligheder for at få politisk indflydelse der, hvor de repræsenterer ønsker hos et politisk flertal i befolkningen. Det vil du blive husket for, Lars.